

דף לט.

עין משפט א.

או"ה סימן נו פעיף א

א. יש לכוין בעניית הקדיש^ה ולענות אותו בקול רם ולהשתדל לרזון כדי לשמוע קדיש^ו.

הגה: ולא יפסיק בין יהא שמיה רבא למברך^ז. וי"א דלא יפסיק בין שמיה

ה. שבת קי"ט ע"ב ופי' רש"י שם, וכן פי' ברבינו יונה בפ' ג' דברכות בכל כוחו היינו בכל כוונתו, והתוס' שם כתבו בשם ר"י והזהר דנראה שצריך לענות בקול רם וע"כ מר"ן השו"ע כתב שניהם כוונה ובקול רם, ומ"מ לא ירים קולו כדי שיתלוצצו ממנו בני אדם, ועיין בכה"ח אות א' מש"כ בשם הזוהר, ושם באות ב' הזהירות שלא לדבר בשום קדיש ולא רק בשל התפילות.

ו. אם נודמן לו לענות אמן יהא שמיה רבה וקדושה וזה מצוי בכותל המערבי שבכל פינה מתפללים ואם יענה קדושה א"א לו לענות אמן יהא שמיה רבה, יענה אמן יהא שמיה רבה ואל יענה קדושה, מ"א ס"ק א' בשם באר שבע וכ"כ רבינו יונה סי' ט' וזה מכון לדברי הזוהר, כה"ח אות ג'.

ז. ואם כבר שמע קדיש ולא ענה קדושה יקדים עניית הקדושה אם אינו יכול אח"כ לענות קדושה כדי לצאת י"ח, אבל אם יודע שיזדמן לו אח"כ קדושה יענה אמן יהא שמיה רבה קודם.

ומ"מ אם הוא מתפלל והגיע זמן קדושה בחזרת הש"ץ אפי' שמע עונים אמן יהא שמיה רבה יאמר קדושה משום מצוה בשעתה עדיפה וכאן הוא מקומה ויש לה טעם ע"פ הסוד, כה"ח אות ה'.

ח. אם התחיל כבר לענות קדושה ושמע קדיש לא יפסיק כדי לענות יהא שמיה רבה, כ"כ הפר"ח סי' קכ"ה, וכה"ח אות ו'. כשכמה אחדים אומרים קדיש ואחד מקדים אם נמצאים כל אחד בתוך כדי דיבור של חבירו עם מי שיענה אמן עולה לשניהם ואם יש הפסק יותר מכדי דיבור יענה לכל אחד ואחד, כה"ח אות ח'. ויש לכוין באמן בגמטריה הוי' אדנות, וכן בראשי תיבות א"ל מ'לך נ'אמן.

ט. מי יתן והיה משתדל האדם על עניית אמנים והקדישים כמו על ריוח פרוטות, ועיין בכה"ח אות י"ח מוסר השכל ע"ז, ובפרט יזהרו בקדיש שאחר האגדה שם.

י. ומכלל תועלת הקדיש הוא שמועיל לעילוי נשמת הנפטרים וראוי לאומרו גם בשבת ויו"ט, ואפי' אחר י"ב חודש, ולפחות יאמר קדיש אחד כל יום וראוי שיאמר של הודו או קדיש על ישראל שלפני עלינו לשבח ובוה מקיים מכבדו במותו כי בגלל הדבר הזה יאריך ימים ושנות חיים, כה"ח אות י"ט.

יא. בענין יהא שמיה רבה, יש מפרשים ששמו י-ה יהיה רבה ויהיה שלם עם הו"ה, ולפ"ז צ"ל במפיק ה"א. כה"ח אות י"א.

יב. ויכוון ג"כ שימחק שמו של עמלק ועי"ז יהיה שמו וכסאו שלם. שם. וטעם שאומרים אותו בארמית כדי שלא יתקנאו בנו המלאכים שאנו אומרים שבח גדול ונורא וע"כ אומרים אותו בלשון שאינם מבינים. שם.

יג. ועוד טעם שהארמית מבינים אותו הקל"י וכדי שלא יתאחזו בעת עליית העולמות אנו אומרים אותו בלשון תרגום שמבינים ושומעים שהוא שבח נורא נכנעים ולא נאחזים

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לרבא.

הגה: יש לעמוד **ח** כשעונים קדיש וכל דבר שבקדושה.

הגה: מי שבא לבהכנ"ס ושמע הציבור עונים קדיש עונה עמהם **ט** אע"פ שלא שמע הש"ץ שאמר יתגדל ויתקדש וכו'...

הגה: גם הש"ץ צריך לומר יהא שמיה רבא **י**.

עין משפט ב. אר"ח סימן כה סעיף ה

ה. ט. כל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן, לכן צריך לברך על של יד

בעליית העולמות, ועיין בכה"ח אות י"ב משער הכוונות. **ו** יש לומר "לעלמי עלמיה" ולא עם וא"ו "ולעלמי" דזה מוסיף אות אחת על כ"ח אותיות ע"פ סודן של דברים, כה"ח אות י"ג. **ז** וכן צ"ל "מן כל" ברכתא ולא "מכל" דזה מחסר במספר ע"פ הסוד שם. **ח** כתב השל"ה דצריך להפסיק קצת בין אמן ליהא שמיה רבא, שהאמן חוזר על יתגדל ויתקדש אבל יהא שמיה רבא זה שבח בפני עצמו. **ה"ה** שיש להפסיק בין אמן למודים בחזרה, דאמן חוזר על הברכה שלפני כן ומודים זו אמירה בפני עצמה.

ו צ"ל מברך עם קמץ שהוא לשון ארמי ולא מבורך שזה בלשון הקודש, וצריך לומר לעלם שוא תחת למ"ד וקמץ תחת העי"ן ופתח תחת הלמ"ד. צריך להפסיק קצת בין בריך להוא שלא ישמע "בריכו", כה"ח אות י"ד.

ה. וכתב האר"י דהלשון בירושלמי דמשמע ממנו שצריך לעמוד הוא מוטעה ואינו מתלמוד ירושלמי עצמו אלא הגהת איזה חכם היתה והאחרונים הדפיסו אותה מדברי הירושלמי, והאר"י ז"ל לא היה עומד מלבד בקדיש שאחר העמידה דשחרית או דערבית או דמנחה וכן בקדיש תתקבל של אחר חזרת הס"ת להיכל ואז היה נשאר מעומד וגומר עניית הקדיש ואח"כ היה יושב, כ"כ בשער הכוונות בסוף דרוש הקדיש ט"ז ע"ד.

ו וכן הוא מנהג בית אל שאין עומדים בקדיש אלא א"כ התחיל החזן לומר קדיש והיה עומד שנשאר עומד עד שעונה איש"ר ועד דאמירן בעלמא, כה"ח אות כ'.

ז הקם באמצע קדיש מפני חכם או מפני זקן צריך לישאר עומד עד אחר סיום איש"ר. מ"מ אם עושה רק הידור א"צ לעמוד כדי לענות הקדיש, כה"ח אות כ"א.

ח בקדיש של ערבית דליל שבת יש לעמוד ששם קבלת תוספת רוח בברכו, וכן באומרו "ופרוש עלינו סוכת שלומך" ששם קבלת תוספת נשמה של שבת.

ט וגם באמירת נשמת כל חי ביום שבת יש לעמוד ששם קבלת תוספת נפש דבחינת יום, כה"ח אות כ"ג.

ט. היינו שעונה שמתחיל יהא שמיה וכו' שזה שבח בפני עצמו, מ"א ס"ק ה'.

י. אבל אינו מתחיל מאמן שכבר אמרו כשאמר ואמרו אמן, וכדי שלא יראה עונה אחר ברכותיו, כה"ח אות כ"ז.

אחר ההנחה על הקיבורת קודם קשירתם ^ב, שקשירתם זו היא עשייתן.

הגה: וכן בשל ראש מברך על מצות תפילין קודם שמהדקו.

או"ח סימן קנח סעיף יא

יא. יב. מברך קודם הנטילה שכל המצוות מברך עובר לעשייתן, אך נהגו שלא לברך אלא אחר הנטילה משום שלפעמים אין ידיו נקיות, וע"כ אחר ששיפשוף ידיו והם נקיות מברך עליהם קודם שיטול במים שניים.

הגה: גם יכול לברך עליהם קודם הניגוב ^ל שגם הניגוב מצוה והוי עובר לעשייתן.

הגה: אם שכח לברך עד אחר שניגב מברך אח"כ ^מ.

כ. היינו קודם הידוק הרצועות על הזרוע, ט"ז ס"ק ז'.

ואם לא בירך בשעת ההנחה מברך אח"כ דהמצוה נמשכת.

ל. כן המנהג עכשיו כדברי הרמ"א לברך קודם הניגוב וכך מסכימים דברי האר"י ז"ל, כה"ח אות פ"ג.

מ. ולא דמי לסי' קס"ז סעיף ח' שאינו מברך אח"כ, דכאן אינו ראוי לברכה מעיקרא וע"כ מברך אח"כ, מ"א ס"ק ט"ז.

ומה שיכול לברך אח"כ היינו אחר הניגוב לפני ברכת המוציא אבל אחר שבירך המוציא לא יברך ענט"י, מ"א ס"ק ט"ז, אך מדברי הלק"ט נראה דיכול לברך גם אחר ברכת המוציא, והט"ז כתב דלא יברך אחר הניגוב, וכיון שיש מחלוקת אם שכח ולא ברך וכבר ניגב יחכך בראשו ואז יטול שוב ויברך קודם הניגוב.

ואף דהמ"א והט"ז כתבו דאם חיכך בראשו או נגע במקומות המכוסים בתוך הסעודה יטול ולא יברך כאן שאני כיון שלא בירך כלל וכ"כ במשב"ז ובכ"ח איש חי, כה"ח אות פ"ה. ואם נטל ומסופק אם בירך ענט"י או לאו, יהרהר הברכה בלבו, שם אות פ"ו.